خەنجەری خ□□..(12).. شەماڵ بارەوانی

بەشی دوازدە/

کەرەکی پۆست مۆدێرن..!

بەهار بازیاتر بۆتی باسکەم کە چیم بینی؟

لە خەودا بینیم:

بەرازێکی کریستیانی به مەزهەب کاتۆلیک دەیگوت :من تێناگەم بۆ بەر لە ڕۆژی دوایی، دووبارە حەزرەتی مەسیح دەگەڕێتەوە و جینۆسایدماندەکات !

قەڵەڕەشێکی بناژۆخوازی سەر و شێکڵ نابووت، کە نازانم لەوێ چی دەکرد پێی گوت: قەدەری خوایە و نکۆڵیکردنی کفرە.

مراوییەک:ئەرێ لە ڕاهی غەوسی ماوە لە بەغدایە، یەکێ پێم ناڵێت ئەو پۆست مۆدێڕنانە کێن؟ دەڵێن هەموو شتێکیان لا ڕێژەییە، تەنانەت چەمی لوتیش !

کەرەکی سوریالستم دەیگوت: تا جەنگی یەکەمی جیهانیم لە یاد بێت، ئیتر ناتوانم هەرگیز، بڕوا بە ڕۆشنگەری و ئەقڵانییەت بێنم.

میشکەکی سەر بە قوتابخانەی فڕانکفۆرت لە وەڵامدا پێی گوت :خاڵۆگیان منیش هەر لە بەر فاشیزم و نازیزم بوو تووشم بە تووشی ماخولیانی و رەشبینی بوو و عەقیدەم بە رۆشنگەری و شت لەق بوو و بڕوام بە مۆدێڕنەتە نەما.

کەنغەرەکی سیکۆلاریست: بۆ خاتری ڤۆلتیری، بەسیکەن و بیبڕنەوە و چیتر هاوشێوەی کەریمەکە گەوادی باوکی ئەو کچەی کە ئێستا وا سەیرمان دەکات، شەڕاب و شەربەت و شۆربا تێکەڵ مەکەن.

باشە ئەوەی کەرباب پێم ناڵێن هێتلەر و مۆسۆلێنی و فرانکۆی تێکەن چی پەیوەندییەکیان بە ڕۆشنگەری و گوو و شتەوە هەیە !

کاکە ئەوە گوو لە مێشکتانە و بۆ تێناگەن کە دروست بوونی کەری وەکو فرانکۆ و هیتلەر و مۆسۆلێنی لادان بوو لە بنەماکانی

ع□لمانی□ت ؟

ژوژک□کی ه□م□س□کشو□□ ک□ ئ□و قس□ی ک□نغ□ر□ک□ی بیست پ□ی گوت: بژیت ب□ ئ□م ک□م□نت□ ل□ژیکی و م□وزعی□ت.

ب□هار د□زانی ب□ چی ز□ر پ□ک□نیم و تا ه□زم تیابوو داما قاقا.

ه□موو ئاژ□□ و پ□ل□و□ر□کان ب□ واق و□ماوی س□یریانکردم !

ک□ر□کیان گوتی:ل□ی م□گرن کچی ک□ریم□ک□ ژن کوژی گ□واد و مر□ڤی حیزی ئیتر.

د□زانی ب□ چی پ□ک□نیم؟

ر□وی□کی چیژگ□را و هید□نیزم د□یگوت:من خ□م ئ□پیک□ریان□ د□ژیم و گ□شتی مریشکی ما□ی ک□ریم□ک□ ژن کوژ و چ□ژی ژیان ت□نها پ□و□ر□ لام.

پ□پول□ی□کی س□زانیش ل□و□ بوو د□یگوت: د□ب□ س□ل□فی□کان ئ□دی ف□ری ئ□و□بن ر□ز ل□ ئازادی دادایست□کانیش بگرن و د□ست ل□ خ□راک و خ□ون و خ□یا□ و خولیا و ئ□ند□ش□و و □□ن□یان و□رن□د□ن.

گورگ□کی ئیمپریکی (زانستگ□را- ت□جریبی)قس□ی□کی ز□ر جوان و ماقوو□ی کرد، ه□مان قس□ی ت□ماز ه□ب□ز(مر□ڤ گورگی مر□ڤ□)ی پ□چ□وان□ کردبوو□و□ د□یگوت: گورگ مر□ڤی گورگ□ و چاکترین سیست□م د□و□□تی لیڤاتان و ئ□ژدیهاک□ی ه□ب□ز□ ب□ ک□نت□□□کردنی گورگ□کان.

داین□سور□کی ئانارشیست ل□ و□امدا گوتی: ز□ر □است□ ئازیز□ک□م، بوونی د□و□□ت و سیست□م واتا ک□یل□تی.

مراوی□کی ن□هیلست و پوچگ□را ب□ ت□ن□کی ت□ز□ک ب□زارک□ر :هاو□□یان د□زانن ژیان ل□ ب□رد□ک□ی د□ستی سیزیف□ خو□□ی کو□ی س□گ ب□و□او□تر نیی□؟

ب□ب□غای□کی ریئالست و واقیعگ□را: م□د□رن□ت□ ی□کسان□ ب□ ن□مانی ئ□فسان□ و پ□ و پووچی سیحر و خورافیات.

کون□ پ□پوی□کی جادووگ□ر و ک□نز□رڤاتیڤ، و□ام□کی توندی توتی□ک□ی دای□و□: هیچ وانیی□، تا ئیستاک□ش خ□□ك و بنیام ه□زار و ی□ك حیساب ب□ بوونم د□ک□ن و بازا□ی خو□اف□ و ش□ت□حات و پیر□زی□کان و نوشت□ و تف□□ك و پ□□□ی س□وز جمم□ی د□ت.

کیسەڵەکی مەی عەولەمی: هەنگاوەکانم خێران کەواتە منیش چەشنی دیکارت هەم.

جوانە گایەکی سادیک: لە کاتی چوون بۆ لای مانگاخان نەك یەك کون بەڵکو هەموو بوونی کون بێت دەم ئاوی جنس ناخواتەوە.

بەهار ئەوان لەو دیالۆک و قسانەدابوون، لە نکاوڕا ورچەکی ورگ زل خۆی کرد بە قاوەخانەکەدا و ئاگر لە چاوەکانی دەباری زۆر بە تۆڕەیی و بە تۆنێکی تا بڵێیت ترسناک و هەڕەشە ئامێز گوتی: من پرۆژە تەواو نەبووەکەی مۆدێڕنێتەم، من نوێنەری یۆرگن هابرماسم و کوا ئەو پۆست مۆدێڕنە قەحپە باوکانەی تازه گوێم لێبوو زەمی مۆدێڕنێتەیان دەکرد و گوویان دەخوارد؟

هەموان متەقیان لە خۆیان بڕیبوو کەس نەیوێرا وەڵام داتەوە و یەک وشە گۆ بکات و هەمووی وەکوو بی ناو ئاو دەلەرزین لە ترساندا.

ورچە سەرک قەوی و زگ زل و قون ئەستورەکە گوتی: گوێ بگرن هاوڕێیان، ببوورن کە تۆزێک بە ناشیرینی هاتمە ژوورەوە و وەکوو مرۆڤەکان دوام، ئەو پۆست گوانە جەویان گرتم و لە دەماری مۆدێڕنێتە بوونیان دام، بۆیه هەندێک هەڵچووم.

ئینجا گوێ بگرن با سەبارەت بە مۆدێڕنێتە هەندێک بۆتان بدوێم و وەڵامێکی ئەو پۆست مۆدێڕنانە، یاخود گونجاوتر و باشترە پێیان بڵێین: پۆست حیز و پۆست گووانەیش بدەمەوە.

دەزانن تەنها یەک کتێب بەسە بۆ ئەو پۆست گووانە کە بیخوێننەوە تا بزانن چەندە گێڵ و نەزانن سەبارەت بە گرنگی و فەزڵ و نیعمەتەکانی مۆدێڕنێتە.

ئەویش کتێبی"دیموکراسی لەنێوان مۆدێرنێتە و پۆست مۆدێرنێتەدا"

باش گوێ بگرن هەی تەڕەس بابینە با تۆزێک لە میانی ئەو کتێبەیە هەندێک باسی جیاوازی نێوان مۆدێڕنە و پۆست مۆدێڕنەتان بۆ بکەم.

دڵنیام گەر لە جیاتی دەماخ گوو لەمێشکتان نەبێت و، ئەقڵتان وەکو هی مرۆڤەکان بە بەستەڵەک نەبووبێت، لەو قەناعەتی پۆست گووێتان پەشیمان دەبێنەوە و لەکەری پۆست گوویییەتان دەنە خوارەوە و وەکو من لە ڕێگای

“دیموکراسی لەنێوان مۆدێرنێتە و پۆست مۆدێرنێتەدا”

واز لە بیری پۆست مۆدێرنێتە، یان وەک نووسەری کتێبی"دیموکراسی لەنێوان مۆدێرنێتە و پۆست مۆدێرنێتەدا" وتەنی: (تراویلکەی پۆست مۆدێرنێتە) دێنن.

ئازیزان:

من کاتێک لە قۆناغی گرێی فکری دابووم، لە تەمەنێکی زۆر زووەوە، لە پاڵ خوێندنەوەی بەرهەم و کتێبەکانی کۆمەڵێک سۆسیۆلۆگ و فەیلەسوف و ئەندێشمەندی قوتابخانە و فەرگەی فەلسەفەی فرانکفۆرت(هەرسێ جیلەکەی فرانکفۆرت) و، پووچگەرا و ڕەشبین و نهلیستی لە نموونەی: شۆبنهاوەر، کامۆ، سارتەر، کافکا..تاد..و کاریگەربوون پێیانەوە.

دەستم دا بەرهەمەکانی بیرمەند و فەیلەسوفە مۆدێرنە و پۆست مۆدێرنێتەکانیش و بە تامەزرۆیی و حەماسەتێکی زۆرەوە، زورم لەسەر مۆدێرنێتە و بونیادگەری و هەڵوەشانەوە(تفکیک)و هێرمێنتیکا، ئیگزیستانسیالیزم(بونگەرایی)، پۆست مۆدێرنێتە، دادایزم، سوریالیزم ..تاد.خوێندەوە.

ئەوکاتەی هۆشیاری و وەعیم بە گەڕایەوە و لە غەیبووبەی فیکری و قۆناغی هەرزەیی هزری رزگارم بوو و لەناو بازنەی داخراو تونێڵی فیکری ئەوکاتەم هاتمەدەر.

ئەو فیکر و ئایدیۆلۆژیایەی ئەقڵی مومیاکردبووم و وای لێکردبووم کە هەموو شتەکان پێچەوانە و ئاوەژووببینم !

هەڵبەت بەهۆی ئەوەی جارێ خاوەنی پاکگراوەندێکی ڕۆشنبیری و فیکری و فەلسەفی و مەعریفی قووڵ نەبووم، بۆیە هەر زوو کەوتمە ژێر کاریگەری کۆنسێپتگەلێکی وەک: فەوزەویەت و ئەنارکیەت و نهلیست و عەدەمیەت و چی و چیەت و تووشم بە تووشی جیهانبینی و تێگەیشتنە دوا نوێ گەریەکان بوو و منیش چەشنی پۆست مۆدێرنیزمەکان، هەرچی ستالین و فرانکۆ هیتلەر و جەنگی یەکەم و دووەمی جیهانی و هۆلۆکۆست و لادان و تراژیدیاو ئافات هەبوو، هەموویم دەخستە ئەستۆی مۆدێرنێتە و مۆدێرنێتەم پێ تاوانبار دەرکرد و هەر ئەویشم بە هۆکار و بە تاوانباری سەرەکی هەموو ئەو کارەسات و لادانانە دەزانی و حەداسەتم ڕەتدەکردەوە و هەرگیز دانم بەو مەشروعە تەنویریە تەواو نەبووەی یۆرگن هابرماس دانەدەنا!

بەتایبەتی کتێبە دوو بەرگیەکەی نیچە(ڕەخنە لە مۆدێڕنە) بوو،

ناو□کی وا ق□□بوو و باشم بیرن□ماو□، ئ□و کت□به ه□ستی دژ□ م□د□□ن□ت□بوونی لا گ□یاندم ب□ ت□□پک و بووم ب□ ک□س□کی م□د□□ن□ف□بیا.

و□ل□ ئ□و پ□رت□ک□(“دیموکراسی ل□ن□وان م□د□رن□ت□ و پ□ست م□د□رن□ت□دا)

ز□ر شتی ل□ ت□□وانینم گ□□ی ل□ بار□ی م□د□رن□ت□ و پ□داچوون□و□ی□کی باش بوو ب□و دید□نیگا و ت□س□وراتی پ□ست م□د□رنان□ی ک□ ل□ س□رد□می ه□رز□یی فیکریمدا، گیر□د□یان ببووم.

ب□□استی “دیموکراسی ل□ن□وان م□د□رن□ت□و پ□ست م□د□رن□ت□دا”

تا□اد□ی□کی باش د□توانم ب□□م کود□تای□ک بوو ب□س□ر جیهانبینی و دید□نیگا و هزری من ل□بار□ی پ□ست م□د□رن□ت□و□.

ئ□و پ□ست م□د□رن□ت□ی مون□زیر و موف□کیر و ف□یل□سوف□کانی خ□شیان ب□ش□کی ز□ریان دواتر باو□□یان پ□ی ن□ماو ل□ی پ□شیمان بوون□و□ و وازیان ه□نا، ل□نموون□ی ف□ک□، ب□ردیار، ئالان ت□رین، ب□دل□ر ..تاد.!

ک□چی تاز□ ب□ تاز□ ک□ر□کی ن□خو□ن□واری سوریالستی و مشک□کی ف□انکف□رتی مر□ق□ کو□ی کو□ی د□ن و پ□ست گوومان پ□د□فر□شن□و□ !

ه□ی ئ□و س□ر وک□ل□پووچ□تان بگ□م، م□د□□ن□ت□ ل□ ژیان و م□ژوویی ئاژ□□ی□ت(ب□ش□ری□ت) ب□ن□ن□ د□ر، جگ□ ل□ گووی مر□ق و ئاژاو□ و ک□ر□تی مر□قای□تی چیترمان ب□ د□م□ن□ت□و□؟

بیرتان ن□چ□ت، من س□□□□ایی د□ستب□رداربوونم ل□ ق□ناع□تی پ□ست م□د□□ن□یی بوونم، ئ□ستاش نیچ□م ز□ر خ□شد□و□ و ل□ ز□ر شت، ه□شتا نیچ□ بتی من□، نیچ□ □وگ□ و خوداو□ندی من□.

نیچ□ ف□ری کردم ک□ چ□کوچ□ک ه□□گرم و بک□وم□ گیانی ه□رچی بتی گوواوی□ و بل□م ئیتر کاتی ئاوابوونی بت□کان□.

—

ت□بینی(دیموکراسی ل□ن□وان م□د□رن□ت□ و پ□ست م□د□رن□ت□دا) کت□ب□کی ب□□□ز: م□لا ب□ختیار□.